

کەفال وەك فۆرمەکی هونەری د رۆمانا ناخین دەرزى دا گونجاندهك دناقبەراھەڤتیکستی و بەرجەستە کرنا رەهەندان

بیان احمد حسین

پشکا زمانى كوردی، كولیژا پەروردا بنیات، زانکویا دهوك، هەریما کوردستانی - عراق

(مێژوو وەرگرتنا ڤه کولینی: 9 گولان، 2018، مێژوو و رەزامەندی بە لافکرنی: 9 تیرمەه، 2018)

پوخته

هونەرب گشتی و ئەدەبیات بتایەتی ئیلهامە کا خۆرستییە، کو هەست و رۆحا مۆڤی سەروکانیا وی یە. هەڤنشینى و پەپوهندیا هەردوو یان دئیک رووبەردا تیکهەلبوون و گونجاندا دووڤۆرمانە، کو ژلایى زانستین جوانناسی و سیمپۆتیکڤه بەداهینانە کا میناک دەیتەنیاسین و مەبەستا نڤیسەری ژئەڤی پۆوسی پۆرووھنکر و بەرجەستە کرنا هزر و ئارمانجانە. ڤه کولین لڤۆر ئەڤی پەپوهندیى بشپۆه کی ئە کادیی و پراکتیکی دئەدەبیاتاجیھانیدا بۆ داویا سەدا نوزدی ڤه دگەریت. رۆماننڤیس درۆمانا ناخین دەرزى دا شیاپە ب ڤه گێرانه کا ئەدەبی-هونەری کەڤالین کەسایەتی سەرەکی دتیکستین جۆراوجۆردا بەرجەستە بکەت، پێخەمەت دپارکر و شروڤه کرنا رەهەندی نافراندنا کەڤالان و بین کاربگەر لسەر کەسایەتیان

کلپلین پەڤان: کەفال، هەڤتیکستی، ڤه گێران. ریالیزما ئیمپرسیونیسمی، بەرجەستە بوونارەهەندان

، پەپوهندیى دناقبەرا هونەروڤه گێرانی دا
دروستبکەت.

پێشەکی

گرنگیا ڤه کولینی: گرنگیا ئەڤی ڤه کولینی د
رەخنا رۆمانا کوردیدا ب نویاتیا بابەتیڤه
گرێدایە، کو لڤۆر پەپوهندیا دناقبەرا رەگەزین
ڤه گێرانی و وینە کیشانی یە لبر رووناھییا
هەڤتیکستی، پێخەمەت بەرجەستە کرنا هەندەك

ناخین دەرزى رۆمانە کە لڤۆر چەند
کەسایەتیان، ب تایەتی لڤۆر زارۆکەکی
جگارهڤرۆش و وینە کیشەکی پەریشان، کورەهەندی
ژيانا ئەوان وژنەکی لڤویڤ چەڤی کەڤالین وی
چەرخییە. رۆماننڤیس شیاپە ب ریکا هەڤتیکستی

ره هه ندين كار يگه ر. رومان ناخين دهرزي نمونه كا
ژيگرتييه بو پراكتيزه كرنا بابته تي هه لېزار تي .
ميتودا فه كوليني: لدويش بابته تي فه كوليني ميتودا
وه سفي - شرو فه كاري هاتييه په يره و كرن.
نافه روك وپه يكه ري فه كوليني : نه فه كولينه
لژير نافونيشاني "كه فال وهك فورمه كي هونه ري د
رومان ناخين دهرزي دا گونجانندهك د نافه را
هه شيكستي و بهرجه سته كرنا ره هه نندا" دا په كو
دابهش ديبته بسره دهرواز هك و دوو پشكين
سهره كي. د دهرواز يدا بشيوه كي كورت په يوه نديا
هونه ري وينه كيشاني ب روماني فه د نه ده بياتا
جيهانيدا هاتييه به سكرن. پشكا ئيكي، پشكه كا
تيوري - پراكتيكيه ، لژير نافونيشاني كه فال وهك
فورمه كي هونه ري ژ وينه ي بو تيگسته كا نه ده بي د
رومان ناخين دهرزي دا گونجانندهك د زه مينه يا
هه شيكستي يدا. پشكا دووي ژي پشكه كا تيوري -
پراكتيكيه ، بهرجه سته بوونا ره هه نندا د هندهك
نمونه يين كه فالين رومان ناخين دهرزي دا بخو فه
دگريت .

بيگومان نه گه ر تيگه له چوون وپه يوه ندي
دناقه را هونه ر و نه ده بياتي ، لسره بنگه هي
هه شنه ريبي و نيزيكييا قوتاجانه كا هونه ري يان
دوو قوتاجانين هونه ري بيت، داهينا نه وي
به ره همي دي رهنگ و نافه روكه كا تاييه ت
هه بيت. نه گه ر بكور تي و بخواننده كا ميژووي ل نه هي
كار تيكرني و تيگه له كرن دنا هونه ري جيهانيدا
بنيرين، تاده ستيپكا سه دا نوزدي ژيده ري داهينانين
وينه بي پتر ژ تيگستين ناسماني وهك ته ورات
ونه فسانه يين ميتولوژي و ميژووي بو. به لي ل
سه دانوزدي و وينه هونه ري وينه كيشاني هيدي
هيدي سه ربه خو ييا خو وهرگرت و ژ نه ده بياتي
جودا بو، بهلكو بهر وفاژي، نه و نه ده بيات بوو كو
پتر ژ هه ر جار مفا ژ وينه كيشاني وهرگرت⁽¹⁾.

دهروازه: هونه ر و نه ده بيات دوو فورمين جياواز، لي
سهروكانييا داهينا هه ردوويان بو زانستي
جوانناسي فه دگه ريت، كو هه رنيك ب نامراز و
شيوه كي تاييه ت ده يته به ره مه ينان، هه ليه ت
له ر رو نا هيا ر يبازه كا هونه ري - نه ده بي.

ههردوو قوتابجانين ناتوراليزم وئيمپرسيونيزم ژئوڤي لايه نيقه گهلهك نيژيكي ئيکبوون بو نمونه زولا درؤمانا ئاسومواردا مفا ژکه ڤالي (ئوتیکه ران) بي نيگار کيش (ئيدگار دوگا) ي وهر دگريت⁽⁵⁾.

دانييل کوتي دپه رتوکا ميژوويا نه ده بياتا فره نسيدا دگه هيته نه وي ته نجامي، کو په يوه ندي دنابقه را وينه کيش و موديلاي وي ژه زرين بهر به لاقين نه ده بياتا سه دا نوزدي بو، و نهو زنجيرا رومانين کوب نه ڤي جوره ناقه روکي دهاته ديتن ب رومانين هونه رمنه ديان رومانين نيگار کيشي دهاته ناقه رن⁽⁶⁾. هندهك ژ روماننقيسين دي يين فره نسي، کو هه رنيك بشيوزي خوي تاييدت دنافراندنا بهر هه مين خودا، مفا ژ بهر هه مين نيگار کيشان وهر گرتيه ژ نه وانا (به لزاك، ئيدموند ديگونكور، فلؤپير، ئويسمانيس، پرو ست... هتد)⁽⁷⁾.

نه ڤ ديارده لدهف هندهك نقيسه رو روماننقيسين عه رهب ژ وانا جبرابراهيم جبرا، بهاء طاهر و ب تاييه تي لدهف جه زائيريان په يدا بوو. بو نمونه دبهر هه مين (احلام مستغانمي، واسيني الاعرج... دا هارمونييهك دنابقه را نه ده ب (هونه ري زماني) و هونه رين دي (نه زماني) دا هه يه⁽⁸⁾.

رؤمانتيكي (ويلهيلم شليگل) لوي باوه ري دابوو، دڤيت هه مي هونه ر ژ هه ڤدوو بخون تاريكا گه هشتا بهه ڤرا بده سته بهين⁽²⁾.

نيژيكي وتيكه له بوونا هونه ر و نه ده بياتي ژ ڤالاتي نه هاتيه، چونكي لسه ربنگه هي تيگه هشتنه كا هزري، جفاكي ورؤحي، هونه رمنه د و نقيسه هه ڤدوو په سه ند دكهن ويا (بهاتر ژ شيوزي) گه هاندني لدويڤ تيورين هونه رمنه ندان، هه ڤه ركرنا هونه رانه لسه ربنه مايي زه مينه يين كولتوري و جفاكي يين هه ڤشك كوب ڤه كولين وليگه رپاني دي شين نهو ناخا جفاك، جه وده مي هونه ر و نه ده بياتي سه خبير و په روه رده دكته، سالوخت بده ين و نه و تشتي كارتيرن لسه روان كرى پيشان بده ين⁽³⁾.

ل سه ده يين رينسانس تا نه ڤرو نه و بازا نا كو نقيسه ر و هونه رمنه د پيگه گريدين بازنه كا كولتوري يا ئيگرتي بوويه. وگه لهك جارجهه كي نهو پيگه كو مدكون وهك نه كاديمي ن ئيتالي، سالونين فره نسي، كافي تير يايين سه دانوزدي هه روه سا دشين ناما ژهب چه ندين په يوه نديين هه ڤاليني

(زولا ومانی)، (بودلير و دولا كروڤا)

(نه پولينه روپيكاسو)⁽⁴⁾.

سه دا نوزدي سه دا پيشكه ڤتينا قوتابجانين نه ده بي و هونه ري بوو ل نه ورو ڤا بگشتي ول فره نسا بتاييه تي

پشکا ئیکى: که قال ژ وینەى بۆ تیکستی د رۆمانا ناخین دەرزی دا – گونجاندهك د زەمینهیا هەفتیکستییدا –

ژبەر ئاراستەیا هە کولینى، دتەوهرى ئیکى ژ
ئەفى پشكى بتنى، هەفتیکستى دناقبهرا (که قال) و
(تیکست)ى درۆمانیدا دى ئیخینه بەر بەحس و
هە کولینى ژ هەردوو رووین تیوری و پراکتیکی
هە.

هە کولینى تیکستی رۆمانى ژرووی هەفتیکستى
هە لسهر دەستى میخائیل باختینی دەست
پیکرینه، کو ئە هەولە بۆ دەستپیکا سەدا بیستی
(1928-1929) هە دگەریت، دەمى هندەك زارافین
و هە کو دیالوگ و پۆلى فونیمی د هە کولینى خو دا
بکارهیناين⁽⁹⁾. ئە هە کولینى کو پتر دئەفى بواریدا
بە لاقبووین و بۆ جارا ئیکى زارافى هەفتیکستى تیدا
بکارهاتى، هە کولینى جولیا کریستیفایى بوون
دگوفارین (تیل – کیول – Tel-Quel) و (کریتیک –
critique) (1966-1967) و د پەرتوکی (سیمپوتیک
semeiotike) و (تیکستی رۆمانى – Le texte du roman)
⁽¹⁰⁾ بە لى ئە هە کولەر و رەخنە گری ئاماژە
ب بابەتى هە قریبا هونەر و ئە دەبیاتى لسهر بنه مایین
هەفتیکستى کرى (لوران ژینى یە، کو د
گوتارە کیدا لژیر نافونیشانى میژوویا خواندنى
دويفچوونا هەردوو سیستمین "گوتاری و وینەیی

"و هەفتیشینیا وان ژ لایى میژوویى هە
دکەت⁽¹¹⁾. دشیین بیژین ئە و پیناسەیا لوران ژینى بۆ
هەفتیکستى دگوفارا شیعییه تدا ئاماژە پیکری پتر
دگەل بابەتى هە کولینا لبه ردهست دگونجیت دەمى
دبیژیت: ((کاره که تیکستا نافەند ئەنجام ددەت ژبۆ
گوهرینا چەند تیکست و پيشاندانا وان، دگەل
پاراستنا سەرورەیا رامانى))⁽¹²⁾. ئیک ژ
تایبەتمە ندین هەفتیکستى گوتنە هەر ژبەر هندى
لوران ژینى ((ئەم خاسیەتە دەبەستیتە و بە کردارى
"گواستنه وەى دەق له ئاستى دپتن و بیستنه وە بۆ
ئاستى واژه یى"))⁽¹³⁾. ب شیوه کى رووهنتر مەبەست
ژ گوتنى زمانه کو رۆله کى سەرە کى دقه گواستنا
ئاستى ئیکى بۆ ئاستى دووی دگپریت. هەر لدور
ئەفى مژارى ولات محمد دبیژیت: ئە گەر ((دەق
ویستی دەقتاویژان – بە غمونه – له گەل تابلویە کى
شیوه کارى، یان پارچه موسیقایە کدا بکات، ئە و بە
زمان ونووسین گوزارشتى لى دە کات، بۆ ئە وەى
هەربەك له وانه بیته دەق و په یوهندى ببهستى له
گەل دەقه مەر که زییه که دا))⁽¹⁴⁾.

ژبەر کو هونەرین بەرجهستەیی و ژانرین ئە دەبی
شیواژین دەربرینی نە، لە ورا نیژیکیا هونەران
دگەل ئە دەبیاتى دقوناغا ئیکى دا ب رەگەزین
خەیاڵ و هەستیفه دگریداينه. ب دەربرینه کا
دى (پەیف ب ریکا هەست و نیازان دەیتە هە بوونى
ودشیت برەخ پەیفین دپتر هەنوسیت ب

دئیخیت .⁽¹⁷⁾ دئه‌فی جوړیدا ده‌فی ئەده‌بی مفایێ ژ ئەوان کومه‌له هیمایان وهر دگریت کو به‌ری وی هه‌بوینه.⁽¹⁸⁾ ب گوتنه‌کا دی ده‌می تیکستین نفیسه‌ره‌کی هه‌لچوونی دگه‌ل هنده‌ک تیکستین دی یین سه‌رده‌مین دویر دکهن⁽¹⁹⁾.

2-هه‌فتیکستییا نافوکی: مه‌به‌ست ژ ئەفی جوړی په‌یوه‌ندییا تیکستی نفیسه‌ریه دگه‌ل تیکستین نفیسه‌رین هه‌فچه‌رخێ وی، چونکی تیکست د چوارچوو‌فی سیسته‌مه‌کی ره‌وشه‌نبریی پیکهاتی ژ ئەده‌ب و هونه‌ر و ئایدۆلۆژیا ومیژوو، و... هتد دروست دبیت⁽²⁰⁾.

3-هه‌فتیکستییا خودی: ده‌می تیکستین نفیسه‌ره‌کی دنا‌فیکدا هه‌لچوونی دکهن و ئەف پرۆسه لسه‌ر ئاستین زمانی و شیواز و جوړی پتر به‌رجه‌سته‌دبیت⁽²¹⁾. هه‌روه‌سا بۆچوونه‌کا دی ژێ بۆ ئەفی جوړی هه‌یه، کو ئیک ژ ئاستین تیکه‌له‌بوونا تیکستان، هه‌فتیکستییا خودیه، و ژیده‌ری گرنگی ئەفی جوړی، ئەو تیکست و به‌ره‌مه، کو ژ لایێ که‌سایه‌تییه‌کی دنا‌ف رۆمانی دا ده‌یتنه نفیسین و به‌ره‌مه‌هینان و پرۆسا وهر گرتنی دروست دبیت⁽²²⁾.

رۆماننقیس د رۆمانا ناخین ده‌رزی دا ب ده‌ست و زمانی که‌سایه‌تییه‌کی (زامداری) وینی که‌فالان دکیشیت و شو‌فه دکه‌ت و درپیره‌وا خو‌یا هونه‌ریدا پتر پابه‌ندی ریبازا ریالیزما ئیمپرسیونیستی بوویه. چونکی (دئه‌فی ریبازی‌دا ئەو تشتی

نا‌فه‌رۆکه‌کا ژ هه‌زی کو دگه‌ل بکارهینانا کاره‌کی، هه‌یزا کارتیکرنا وان خورتز لیده‌هیت و هونه‌ر ژێ هه‌روه‌سا. بۆ نموونه د وینه‌کی هونه‌ری (شیوه‌کاری) دا ئەو بکارهینانا هیل، دیزاین، ره‌نگ و ریکخستن و پیکه‌گریدان و گونجاندنا وانه، کو که‌فالی به‌ره‌ف ئاراسته‌کا په‌سه‌ندکری و ماینده‌یی فه‌دبه‌ت. و مرۆف ب ریبا بکارهینانا زمانی، شیانین به‌رجه‌سته‌کرنا ئەوا د خه‌یالا وی دا هه‌ی ب گوتاره‌کی دنه‌خشینیت)⁽¹⁵⁾. دئه‌فی پرۆسیسیدا سیسته‌می وینه‌یی (هونه‌ری) دکه‌فته لژیر ده‌سه‌ه‌لاتا سیسته‌می گوتاریی (ئه‌ده‌بی) و ژ ئاستی وینه و ره‌نگان به‌ره‌ف ئاستی په‌یف و تیکستی فه‌دچیت ژ بۆ سازدان و داهینانا تیکسته‌کی نوی ولسه‌ر بنه‌مایێ ئەفی په‌یوه‌ندی پرۆسه‌یا هه‌فتیکستی پیکده‌هیت.

ژ به‌رکو که‌فال د رۆمانا ناخین ده‌رزی⁽¹⁶⁾ دا که‌ره‌ستی سه‌ره‌کیی بابه‌تی فه‌کولینا لبه‌رده‌سته ودا کو دیاربه‌کین دکه‌فنه دچ جوړه‌خانا هه‌فتیکستی دا، ب کورتی ئاماژه‌ب هه‌رجوړه‌کی دی هه‌یتنه‌دان ب پشت به‌ستن ب دابه‌شکرنا چه‌ند ژیده‌رو فه‌کولینان.

1-هه‌فتیکستییا ده‌ره‌کی: زۆرتین جوړین هه‌فتیکستی بخۆفه دگریت و رۆلی ئەفی جوړی ژ هه‌موو جوړین دی پتر یی دیاره. په‌یوه‌ندییا دنا‌قه‌را تیکستی به‌رده‌ست (نه‌و) ویی به‌ری وی ریک

په یمانگه هی ډا پشکداریی بکته دبیر هاتنه کا خو
ډا څه دگپریت:

((داوی ټهز گه هشتم بریاره کی کو ټه و ژ
چیکرنا سیمایی دلویی بوو. من نیژیکي ههفته یه کی
خو به وی تابلوی څه خه ریکر و من ل دویف دلی
خو به دلوپ وینه کر)) (156)

ههروه سال (157) ډا جاره کادی ناماژه ب نافی
که قالی ددهت:

((روژانین پیشانگه هی ده سپیکن، خه لک مشه
دهاتن ل که قالی دلویی ته ماشه دکرن و پر ژ وی
که قالی هه ز دکرن))

رومانقیس نافه روکا چیرو کا ټه فی که قالی
دنیخینه بهرچاؤ و ټه کوژین گرنگ د دیالوگا
دناقهرا زامداری و دوو کچین خویندکار ډا
رووهن دکته و دکته تیکسته کا ټه ده بی و ټه
په یوه نندییا دناقهرا فورم و نافه روکی ډا هه ی پتر
خویادبیت:

((ټه څ جیرانا مه بوو و هه قالا من نا قوتابجانی
بوو. پر ژ من هه ز دکر، لی من تم دنیشانده و گوتین
نه خو هه دگوتنی. سپیده یه کی ټه ز ل ته قینا
دهرگه هی ژ خه و رابووم. هاتبوو ډا کو خاترا خو
ژ من بجوازه، لی من ټه و ل پشت دهرگه هی هشت
و ټه و کول د دلی وی ده هشت. به لی دیمه نی وی چ
جاران ژ بهر چاقین من ناچه و هه رتم د هزرا من

هونه رهنده دچرکه کا تایهت ژ واقعیته تی هه ست
پیدکته یان ب دهر برینه کا دی ټه و تشتی په یدا
دکته، وینه دکته) (23). بقی رهنگی هه می که قال
دکه څنه د جوړی هه فتیکستییا خودی ډا و هه رټیک
ژ وان چیروکه کا تایهت هه یه.

زامداری وینه کیش هه ر ژ زارو کینی ټه ز
وبه هره یا وینه کیشانی لده ف په یدا بوو. ټه و بجو
څه دگپریت: ((هیز دته مه نه ک بجووک ده هه ز
وینه کیشانی ل جه م من په یدا بوو و من ب ریکا
هونه ری هه ز و ناروه وین خو هه تیر دکرن.)) (149)

پاشی ب شیوه کی ټه کادی می ټه فی ټه ز و به هره یا
خو پتر پیش دنیخیت ده می ل ژیی 18 سالی ډال
په یمانگه ها هونه رین جوان دهیته و هه رگرتن و وه ک
خویندکاره کی چالاک به شداری گه له ک
پیشانگه هان دبیت، لی ټه و که قالی کو رومانقیسی
پتر فوکسا خو نیخستییه سه ر ټه څه نه:

1- که قالی دلویی: بتنی هنده ک لایه ن و کوژین
گرنگ ژ نافه روکا ټه فی که قالی ژبلی نافونیشانی
هاتینه تیکسترون و ژلایی هونه ریفه ناماژه ب
هویرکارین وینی که قالی نه هاتییه دان. "دلوپ" ټه و
کچا کول زارو کینی هه فسوی و هه قالا زامداری
یا قوتابجانی بوو و ټه و بجو ټه فی نافی ددانیه سه ر
وی و که قالی خو. ده می ل قوناغا دووی داخاز ژیی
دهیته کرن کول پیشانگه هه ک مه زن ل دهرقه ی

بمینیته ددلی وی دا و ناخی وی یی نازک بهیته
دهر زین .

2- کەفالی مەیاڤی: ئەڤ کەفاله وهک تیکستی
نافونیشان و هزرا سهره کييا فورم و نافه روکا وی
ژلايی زامداری فه هاتییه به حسکرن و سالو خدان
دهمی دبیریت:

((من کەفالی مەیاڤی رويس چيکر و ب
دهرازينکا په يمانگه می فه دالقاند.)) (ل166)

به رژه نگین نافو نیشانی سهره کيی تیکستا
رومانی دناڤ نافونیشانی نافه کيی تیکستی ئەڤی
کەفالی دا، د ته وهری بهرجهسته بوونا رهه نندان دا
پتر ديار دبیت.

3- کەفالی ژنکا بچووک ل بهر سينگی: ئەڤ کەفاله
بتي وهک تیکستی نافونیشان لسهر زاری باهوزی
هەفالی زامداری د ديالوگه کا دنابهرا وان دا
هاتییه:

((تو بیژی خه لک ل پيشانگه ها مه ناماده بن؟
به لی زامدار، ژ بهر کو مه گه لهک ريکلاما
کری، لی کا بیژه ته ئەو کەفال نمایش
کریه؟ کيژان؟" ئەو ژنکا بچووک ل بهر
سينگی")) (ل12)

ههروه سا بهرژه نگین نافونیشانی سهره کيی
تیکستی رومانی دناڤ رهه نندین ئەڤی کەفالییدا پتر
دياردبیت .

دايه. ئەگه ر تو لی میژه بکی، ل بهندا خاتر
خواستنه کی یه.)) (ل158)

(دلوپ) وهکو نافونیشانه کی نافه کی بو
تیکستی چیروکا کەفالی دلویی دهیته نیاسین. ئەڤ
نافونیشانه بهرجهسته ییا خو دناڤ نافونیشانی
سهره کيی تیکستی رومانی دا دبینیت کو (ناخین
دهرزی) یه. ئەڤ نافونیشانه هه مان ئەرکین
نافونیشانی سهره کی دگپریت⁽²⁴⁾. ب تاییه تی

ئەرکین (مه بهستی و سالو خدان و سهرنج راکیشانی)
دهمی⁽²⁵⁾. دهمی دیمه نی خاترخواستنا دلویی وهک
بهرکارهک ژ بچوکاتیی دسهری زامداری دا هاتییه
کوپیکرن و پاشی د ژیی گه نجاتیی دا جاره کا دی
ههستین وی هاتنه ل فاندن . که واته رومانقیس ب
مه بهست ئەڤ کەفاله هه لېژارتیه ول پرؤسا
سالو خدانای دا نافه روکا تیکستی چیروکی ژی
فه دگپریت کو د ئەنجامدا دبیته ئەگه ر بو سهرنج
راکیشانا (وهرگر- خوانده فانی). ب گوتنه کا دی
هه ر ((نافونیشانی نافه کیه دبیته خه له کا
پینگه هاندنی دنابهرا نافونیشانی سهره کيی
به رهه می ئافراندی و رستنا نافه کی یا وی تیکستی
دا))⁽²⁶⁾. دهمی زامدار ئەو- (دلوپ)- ل پشت
دهرگه می هشتی ونه هیلا می وی ببینیت دا کو خاترا
خو ژی نه خوازیت ئەڤ کریارو رهفتارین وی یین
هه ر جار دگه ل وی هه می بوونه هوکار کو کولهک

په‌نگیا بوو. پنیښ قریژی ل سهر دیمی وی رهش
دکرن و سپیایا سیمایی وی وندا دکر، گوھین وی
مه‌زن و بهل بوون وچه‌نا وی هه‌ك دريژ
بوو، فانيله‌یه‌ك ره‌نگ کوتی و قریژی ل
به‌ربوو. په‌نته‌لونه‌ك شین ل به‌ربوو، ژ به‌ر كه‌فنا تیی
ب ره‌نگی سپی فه‌دچوو، سه‌رچو کین وی دریایی
بوون. ده‌رلنگین وی هاتبوون فه‌کوھتن و کورت
بوون و نه‌دگه‌هان سولا وی. پیسیرا په‌نته‌لونی وی
پیه‌ك پیغه هاتبوو زه‌لقانندن، ده‌ات خویا کرن، کو
گه‌له‌ك جارن هاتبوو پینه‌کرن. پیلا فه‌ك فره‌ یا
ره‌نگ سپی ل پیان بوو، کته‌ك ب قه‌بتان بوو و کتا
دن ب تیله‌ك ناسن هاتبوو شدانندن. کارتونه‌ك
جگارهیان ل به‌ر ته‌نشتی بوو و چه‌ند پاکینه‌ تیدا
بوون.)) (ل4)

رۆماننقیسی پتر ب ریكا تیكستكرنا كه‌فالی
جگارهی فروشی زه‌مینه‌یه‌ك بو هه‌فتیكستی د
فه‌گیڕانییدا خولقاندییه، چونکی كه‌فال دشیئت
((رۆله‌کی ناغه‌ندبگیپرت کو نفیسهر ب ریكا
ئه‌وی كه‌فالی - وه‌ك خودیکه‌کی کو ب شیوه‌کی
نه‌راسته‌وخو دكه‌فته به‌رامبه‌ری به‌ره‌می - دیتنا
خو هه‌مبه‌ر جیهانی و تیروانینیښ خوین ئیستاتیکی
ده‌ربیریت وه‌ك رۆمانین فلۆپیرو پرۆستی ب ریكا
كه‌فالی وه‌سفا ئارمانجا خو بکه‌ت)) (27).

كه‌فالی جگارهی فروشی دو ماهیک كه‌فالی
زامدارییه، لی ل ده‌ستیپکا رۆمانی ئاماژه پی

4- كه‌فالی جگارهی فروشی: رۆماننقیسی ب به‌رچاڤ
وه‌رگرتنا هه‌می ئه‌ركین نافونیشانی ئه‌فی كه‌فالی
دكه‌ته تیكسته‌كا ئه‌ده‌بی - هونه‌ری. ئه‌ڤ كه‌فاله
وه‌ك كه‌سایه‌تیی سهره‌کی رۆله‌کی سهره‌کی دناڤ
داوی پیشانگه‌ه و جفاك و سه‌رده‌می كه‌فالی
دگیپرت. هیه‌قینی ده‌ستیپکی بی ئافراندا ئه‌فی
كه‌فالی وینه‌کی فوتوگرافی راسته‌قینه وراسته‌وخو
بوو کو زامداری ژ زارۆكه‌کی گرتبوو.

رۆماننقیسی ب کوژی دیتنا فه‌گیپری زانا و
لسهر زاری وی ده‌سه‌رهنگییا کاری زامداری
نیگارکیش فه‌دگیپرت و سالوخته‌ت و ب
گوتاره‌كا ئه‌ده‌بی - هونه‌ری كه‌فالی ژ وینه‌ی دكه‌ته
تیكست.

(باشخانه‌یا كه‌فالی ب ره‌نگین تیغه‌ل هاتبوو
نه‌خشانندن، لی ل پیش زاروکه‌ك ل ئه‌ردی
روینشتبوو وپشتا وی ل دیواره‌ك ده‌رزی بوو
، ده‌ستین خوه‌ مینا جوتهماران ل دور چو کین خوه
ئالاندبوون و سه‌ری خوه‌ ل سهر دانابوو. پورا وی
یا زهر ل هه‌ڤ ئالزی بوو و مینا په‌رده‌کی ئه‌نیا وی
داپوشی بوو. چاقین وی ین شین ل بن دوو بره‌ین
مینا كه‌فانان دیاردکرن، خه‌م و کوفانین دل په‌ژار
تیده‌ خویادکرن. موژگانین وی ل به‌ر تاقیا
فرمیسکان شل بوون، مینا خونا فه‌کی
دیتباردکر. لیقین وی ین كه‌لشی ل سهر هه‌ڤ مات
بوون و دنیقه‌هرا هه‌ردوولیقان ده‌ ده‌ریایه‌ك خه‌مان

((دنیقبه‌را هه‌ردوولیقان ده‌ ده‌ریایه‌ک خه‌مان
په‌نگیا بوو.)) (ل4)

پشکا دووی: به‌رجه‌سته‌بوونا ره‌ه‌ندان دکه‌قالین رۆمانا ناخین ده‌رزی دا

هه‌رکه‌قاله‌ک ژ که‌قالین ئەفی رۆمانی د دۆخ و
ده‌مه‌کی تایبه‌تدا هاتیه‌ئافراندن ئەفجا هه‌رئیک ژ
وان ژی ده‌ربرینی ژ هه‌ده‌ک ره‌ه‌ندی تایبه‌ت
ودیارده‌کن بۆنموونه:

1- که‌قالی دلویی: ئەگه‌ر ئەوان رسته‌ و په‌راگرافین
لدۆر که‌قالی دلویی هاتینه‌ گوتن باش بخوینین
دشیین فه‌گه‌ریانا ده‌می، کوپتر په‌یوه‌ندی ب
ره‌ه‌ندی ته‌مه‌نیی زامداریفه‌ هه‌یه‌ ببینین. که‌واته
وینی که‌قالی د ژیه‌کی بچوبیکدا دمپشکی
زامداریدا هه‌بوویه‌ و کویی بوویه‌، به‌لی ل ژیی
گه‌نجایی دا سه‌روژنوی ئەوی وینه‌ی دکه‌ته‌ که‌قال
وساخ دکه‌ته‌فه‌، وه‌ک چه‌وا (ده‌می بووری بۆ
پروستی ده‌مه‌کی ساخ ونه‌مره‌، ب بۆچوونا وی
بیره‌تن رابردوی د هه‌را مروفایدا ساخ دکه‌نه‌فه‌)
(28). هه‌روه‌سا ئەف که‌قاله‌ دبیته‌ ئەگه‌ر، کو دلوپ
جاره‌کا دی زامداری په‌یدا بکه‌ته‌ فه‌ لی وی پی
ناحه‌سینیت، بتنی هه‌ده‌ک پرسیاران لدور که‌قالی
ژی دکه‌ت:

((ئه‌ف وینه‌ ژ خه‌یالا ته‌یه‌، ئان راستیه‌؟

هاتیه‌کرن. رۆمانغیس ئەفی که‌قالی دکه‌ته‌ ته‌فی
سه‌ره‌کیی چیرۆکین که‌قالین دی، کو هه‌می پشتی
زفرینا زامداری ژ ده‌رفه‌ی وه‌لاتی ودووباره
سازکرنا پيشانگه‌هان ل باژیرین کوردستانی وب
تایبه‌ت بۆ ئەفی که‌قالی، گه‌له‌ک گری و نه‌ییین
چیرۆکا ژيانا وی وکه‌سایه‌تیین دناف که‌قالاندا ده‌ینه
فه‌کرن.

رۆمانغیس ب ریکا فه‌گپری زانا ته‌ن و دۆخی
زارۆکی دناف که‌قالیدا وه‌سا سالوخ دده‌ت وه‌ک
چه‌وا هاتیه‌ئافراندن. که‌ واته‌ گوتارا هونه‌رییا
که‌قالی هه‌فته‌ریب ویه‌کسانه‌ دگه‌ل وینی هونه‌ریی
که‌قالی، به‌لی ژ وینی سه‌ر به‌رگی په‌رتوکی (رۆمانی)
(بی دویره‌. نافونیشانی که‌قالی جگاره‌فروش وه‌ک
نافونیشانه‌کی نافه‌کی هه‌می ئەرکین“ مه‌به‌ستی
،سالوخدان، ئاماژه‌یی، سه‌رنج راکیشانی دناف خودا
هه‌لدگریت ژبۆ گه‌هاندنا په‌یاما نافه‌رۆکا تییکستی
،کو د هه‌مان ده‌مدا هه‌فته‌ریبه‌ دگه‌ل په‌یاما
نافونیشانی سه‌ره‌کیی رۆمانی کو ده‌ربرینی ژناخی
ده‌رزیی زاروکی جگاره‌فروش دکه‌ت.

بۆ نمونه‌ ده‌می رۆخسار ودۆخی ویی ب
ره‌نگان هاتیه‌ کیشان ب په‌یقان دکه‌ته‌ تییکسته‌کا
ئه‌ده‌یی.

((چاقین وی ین شین ل بن دوو بره‌ین مینا
که‌فانان دیاردکرن، خه‌م و کوفانین دل په‌ژار تییده
خویادکرن.)) (ل4)

((نهه کان گومان ژمن بربوون، لی من قهت خوه
ب سهر شه نه بر)) (ل166)
2- زامدارئ په شیمان: ده می بزافین خو کوشتنا مه یافئ
ههست و وژدانا زامدارئ دلشین، ل وی ده می
ههست ب گونه هباریه کا مه زن دکهت و
دمونولوگه کا دگهل خودا دان پیدانی دکهت :
((من سهره کهر به کی بچوویک کاره کی نه و قاس
مه زن کر! نه گهر تشتهک وهره سهرئ وی، نه ز
سوچارم.)) (ل167)
3- مه یافئ دئه فی هاوکیشیدا قوربانیه کا چهنگ
شکهستییه و نه و ههسا دزانیته، کو خو کوشتن
تهنها ریچاره به بو دوورکهفتن ژ نه فی ئاریشی
بیگومان نه و که سین دکه فنه دئه فی دوخیدا (ژبو)
پاراستنا هه تک و ئابروویا خو وپشتی دژيانا خو دا
ههست ب نائومییدی دکهن بزافین خو کوشتنی
دکهن⁽³⁰⁾. و ههر نهه بزافه ژ ره خه کیفه ده برینئ
ژ ناخی وی بی ده رزی دکهن.
ده می زامدار دوخی مه یافئ بو کوفانی
رومانقیس شه دگپریت:
((ل وی سالی ما دقوناغا خوه یا خوه ندنی ده
ومن هینگی زانیوو رهوشا وی یا دهروونی ژئ
تیکچوو بوو. دووسی جارن بزافا خوه کوشتنئ
کربو)) (ل167)
ب- ره هندی جفاکی: نههه کاله ههم ژ لایی
چیکرنئ و ههم ژ لایی شیوازی ههلاویستنئ شه

((نهه وینه راستیه و ژ بچوکاتی وهره نهه دیمهن
دسهرئ من ده کوپی بوویه.)) (157)
ههروهسا نهه کولا د دلی دلویی دا می ژ
نه گهرئ به نده مانا خاترخواستنی ده برینئ ژ
ره هندی دهروونی وی دکهت .
2- که قالی مه یافئ بی روپس: نههه کاله ژ نه نجامئ
کهر ب و هه لچوونه کا بچویک به رامبه ر کچه کی
بنافئ مه یافئ هاتوو چیکرن. مه یافئ هه مان کچا د
که قالی دلویی دایه، به لی زامدارئ نهه نه دنیا سی
ونه دزانی، پاشی بو وی دیارد بیت کو هه مان هه قالا
وی یا زارو کینی به. ره نگفه دانین نههه کالی ل
دوو ره هندان دا دیارد بن:
1- ره هندی دهروونی: فورم و وینی که قالی و جهئ
ههلاویستن وی بوو ئاریشهک مه زن دناؤ
په یمانگه هی دا، له ورا نههه دیتته نه گهر، کو مه یافئ
نه وی سالی بمینته دقوناغا خو یا خویندنی دا
ههروهسا رهوشا وی یا دهروونی تیکچیت وسی
جارن ههولین خو کوشتنئ بدهت. نههه ره هنده
ده برینئ ژ سی که سایه تییان دکهت :
1- زامدارئ سوچار: سوچاریا وی تا وی نه ندازه یه
کو وهک که سه کی سادیسمی رهفتاری دکهت
، ده می ((ژ نازارگه هاندنا که سانین دی خوشی
دبهت و مه ره ما وی راسته و خو ئیشاندا وانه))
⁽²⁹⁾. کو دئه فی ههلوپستی وی دا جو ره خوباییهک
ژئ دیارد بیت ده می زامدار دبیژیت:

دژی رهفتار و بهایی مروفایەتیە ب گشتی و دناؤ جفاکەکی رۆژهلەلاتی —ئیسلامی وهك جفاکی کوردی ب تایبەتی، چونکی (رهفتارا زەلامی کورد هەمبەر ژنی پتر رهفتاره کا مروفایەتی یه ، کو ئەؤ زاراقه هەلگری گەلەك راما و بهایانه کو پیکفه رهفتاره کا مروفایەتی ژئی دەر دکەفیت وهەرئەؤ تایبەتمەندیە بوو جهی بالکیشانا گەلەك فه کولەر و رۆژهلەلاتناسان لدور جفاکی کوردی)⁽³¹⁾.

کارفەدانین نیگەتیف ژ ئەنجامی ئەفی رهفتار و کریارا (زامداری) دیار بوون .ب راما نه کا دی چ که سان هەمبەر ئەفی کاری هونەری دەستخوشی لی نه کر ، بەلکول وی دەمیدا ئاریشهك مهزن دروست کربوو . دەمی ئەو بخۆ دبیزیت :

((قوتابی ،ماموستا وخزمەتکار تهفدال وی کهفالی کوم ببوون .ببوو ئاریشه و کهتوو دناؤ پهیمانگههی ده)) (ل166)

دشیین بیژین هونەر دچهمکی خویی تایبەت دا (دەربرینی ژ هەر کاره کی بهرز دکەت کو ئارمانجا وی داهینانا جوانییی یه د وینه و دەنگ و لفين و گوتان ...دا)⁽³²⁾ ، نه وه کو کاری زامداری دەمی ئەو بخۆ بو کوفانی رۆماننقیس فه دگپریت :

((من جوانترین کچ دپهیمانگههی ده کریت کر ، لی ئەؤ نه سەر کهفتنه ، بهریتز کوفان .)) (ل167)

کارفەدانین پوزەتیف ژ ئەفی کهفالی ئەو بوون ، دەمی زامداری زانی کو مهیاؤ هەمان دلوپه ، و ب گەلەك هەولان شیا وی رازی بکەت و کهفالی دلویی دگەل نامەکی بو دکەته دیاری ودبیزیتی:

((ژبەر کو تو ژ من باوهریکی ، ئەؤ کهفالی ته تیرا هندی دکە . ئەز مهزنترین و گرانترین لیبورینی ژ ته دخوازم و پر ژ ته حەز دکم . گەر ل من نهبووری تو ژی دتاوانا من ده تاوانباری ، من تو ناس نه کری ، لی ئەز ناسدکرم ...)) (ل173)

پاشی هەردوو دگەهنه ئیک و دبنه هەفزیین یه کدوو وخودان زاروکه کی بنافی زنارکو هەمان (کهژو-زارۆکی جگاره فروش)ه.

3- کهفالی ژنکا بچووک ل بهر سینگی: زامدار ئاماژه ب چ میژووین دەستیشانکری لدور ئافراندا ئەفی کهفالی ناکەت . وهسا دیاره ، کو ئەؤ کهفاله پشتهی چوونا وی بو دەر فدی وهلاتی هاتییه ئافراندن . دەمی فیای ئیکەم پیشانگهه پشتهی زفرییه وهلاتی سازبکەت ، ل دیالۆگه کا دناقبهرا وی وباهوزی هەفالی وی دا هندهك رههەندی ئەفی کهفالی خویادبن:

1- رههەندی دەمی: نافی کهفالی لسەر زاری هەفالی وی باهوزی ئەو بهرهؤ دەمه کی دەر وونی نهخوش فه بر ، ئەو دەمی ، کو (ب چ دەمژمیران ناهیتته پیشان بهلکو ب دۆخی هەستی و چرکه ساتین دەر وونیه گریدایه)⁽³³⁾.

خوه کهت دانوستاندهک بیدهنگ، ئەو چ بوو، کی بوو...؟ چما ئەزمانی ته ددهفی ته ده بو گری هسک وتەنەشیا خوله کهکی ژى ددیدارا وی کهفالی دا بمینی هەى خولهى بسەر!)) (14)

هەردەمەکا چووبا پيشانگههئى و هەمبەر ئەفئى کهفالی راوهستيا با جاره کا دى دا کهفئته دئهف دؤخى شهپرزەيى ونەخوش دا.

ئەف کهفاله پتر ژ هەمى کهفالن نيزيکى رۆح وجەستەيى زامدارى يه و دەرپرینى ژ ناخى وی یى دەرزی دکەت، چونکی ئەو ژن و زارۆکى د کهفالیدا، هەفژين و زارۆکى وی (زنار) ه و هەمان زارۆکى دکەفالى جگاره فروشى دا (کهژو) يه .لى ئەو هيشتا نزانيت .ئەف هەردوو کهسايەتیه تيبه تەمامکەرین تەن و گیانی وینە ئەوین ب دەستین خو پشتي بریاره کا شاش وبلەز و ب رەفتاره کا نەمروفانه وتوند بەرهف چاره نفيسه کى نەديار فەبرين دەمى زارۆک لبر سينگى داىکى راکرى و ئەو ژى ب دەستین خول بن پرا دەلال کوشتي .لى ئەو نزانيت کو ئەو ژن هيشتا يا ساخه و رۆحا وييا مری رۆژانه نازارددهت .

4-کهفالى جگاره فروشى: ئەف کهفاله ئیک ژ کارين هەرە گرنگين زامدارى دهيتە هژمارتن .ئەو رەهەندين گريدایى ئەفئى کهفالى ئەفنه:

1-رەهەندى ئيستاتپکى : جوانى ئەو هەسته کو دناف ناخى مروفاندا هەيه، لى ئەف هەسته لدهف

رۆمانفيس ب کوژيى ديتنا فهگيرى زانا دەرپرینى ژ دەم و دؤخى ويى دەررونى دکەت: ((هەفوکين دوستى وی، بیدهنگى ل هەموو پارچهيين لاشى وی به لافکر .هەستين وی ژ نشکى فه هەرشاندين و بەر ب خەمەک کهفنارفه نازوت.دلى خوه ده گوت،"ما دەمى فئى ناخفتى بوو؟" (12)

ب-رەهەندى دەررونى : خالا بى هيزى ولاوازييا زامدارى دئهفئى کهفالى دا خویا دبیت .دەمى هەمبەر وی کهفالى رادوهستيت چوکين وی دفشيين و زمانى وی دقەرسيت وهەناسين وی ب زهجمەت دەر دکەفن .رۆمانفيس بو دەرپرینا ئەفئى رەهەندى (ب ریکا فهگيرى زانا لسەر بنەمايى شيانين وی لدور پترانينين کو د هزر وناخى کهسايەتى دا هەنە ديار دکەت) (34). زامدار ل رۆژا ئیکەمین يا پيشانگههئى نەشيت ئەفئى کهفالى بو نامادەبوویان شروقه بکەت .فهگير دؤخى وی یى جەستەيى و دەررونى ل وی دەمى دا ب هویری پيشان ددهت :

((دەمەکی ل هەمبەر کهفاله کى سه کين، دەمى ئاورين وی کهتن سەر وی تابلویى، ئیکسەر ئەزمانى وی ددهفئى ده بو گرى و قەرسى .دلى وی د قەفسا سينگى ده وه که پقدانکه کى وەر مى وبلەز ژەنى .نەفسا وی وهاتهنگ بوو هەر وه کى هەوايى د کونا دەرزيکى ره هلدکيشه ...دگەل

2- قوناغا وینهیی فۆتۆگرافی به‌ره‌ف کەفالی هونەری
:رۆمانفیس شیایه ب کوزیی دیتنا فه‌گیڕی زانا
وهك نیگارکیشه‌کی شارەزا دکاری هونەریدا
،ئاماژە ب جهی کاری ،ئامیرین نیگارکیشیی و
بکارهینانا وان بکەت .پشتی کو چه‌ندین وینه ژ
زاروکی گرتین شیا ئیکی ژییگریت و بکەته کەفال

((دهمی گه‌هشتی مال بی بیه‌نقه‌دان ،به‌زی ئوده‌یا
خوه‌یا کاری، بله‌ز ستاندى خوه‌ ده‌ینات و
کانفاسه‌ک سبی و پاکژ پیغه‌ دالقاند.ده‌ست دا
بالیتی خوه‌ بی ره‌نگان و فرچه‌یین خوه‌ هه‌موو
پاکژکرن و ده‌ینان به‌ر سینگی خوه‌ .جلین خوه‌
ئیخست وین کاری ل خوه‌ کرن. ب شونده
وینه‌یه‌ک ژ هه‌موویان بالکیشتر ،ب ره‌خ کانفاسی
فه‌ دانا ،تژی ل سه‌ر بالیتی خوه‌ بویاغ کر و
ده‌ست ب کشاندا وی فوتوی کر)) (ل3)

3- قوناغا کەفالی هونەری به‌ره‌ف گوتارا تیکسته‌کا
ئه‌ده‌یی : د ته‌وه‌ری هه‌فتیکستی دا ئاماژه‌ پی
هاتیبه‌دان ،کو گوتارا هونەرییا کەفالی وه‌کو
تیکست هه‌فته‌ریبه‌ دگه‌ل وینی هونەریی کەفالی
.که‌واته هه‌ردووین (نیگارکیش) و(نفیسه‌ری
(زامدار—ئومیدسه‌گفان)ریکه‌کا وه‌ک یه‌ک گرتیه‌به‌ر
لسه‌ بنه‌مای (گونجاندن و هه‌فگرتن دنایه‌را
که‌ره‌ستین بابه‌تین وان .ئیک ژ وان گونجاندن و
هه‌فگرتنه‌ دنایه‌را ره‌نگان و بی دووی ژى دنایه‌را

هه‌موو مروشان وه‌ک یه‌ک نینه و هه‌ر که‌سه‌ک ب
شیوه و ئەندازه‌یه‌ک چیژی ژى وهر‌دگریت و هه‌ر
ئه‌ف هه‌ستکرنه‌یه (هونەرمه‌ندان ژ مروشین دی جودا
دکەت و ب گونجاندن دگه‌ل هۆکارین دی دیتنه
پالده‌ر بو‌ داهینانا کاره‌کی هونەری) (35).دشیین
بیژین زامدار خودان ئەف تایه‌تمه‌ندییه و درپه‌وا
خویا هونەریدا ب ریکا ئەفی کەفالی پتر ب
ناقوده‌نگ کەفت.

کەفالی جگاره‌ فرۆشی تاکو کەفتیه‌ د
چارچوو‌فه‌کی هونەری—ئه‌ده‌بیدا ل قان قوناغان
ده‌ربازبوویه:

1-قوناغا هه‌ست و وه‌رگرتنی :دشیین بیژین ئیک ژ
به‌رژه‌نگین کەفالی ریا لیزما ئیمپرسیونیستی هه‌ر ل
ئیکه‌م خوله‌کا زامداری زاروکی جگاره‌فروش
دیتی بو‌ هیقینی به‌ره‌مه‌هاتنا ئەفی کەفالی .ئیکه‌م
تایه‌تمه‌ندییا شیوازی ئەفی قوتاجانا هونەری—ئه‌ده‌بی
(وه‌رگرتنه‌کا بله‌ز و راسته‌وخۆ یه‌ ژ سروشتی
کویا هه‌ست نازرین بیت) (36). فه‌گیڕی زانا ئەفی
قوناغی فه‌دگیپریت و دۆخ و هه‌ستی وی
سالوخه‌ت دده‌ت:

((ته‌زیلانکه‌ک دژوار ب سه‌ر لاشی می‌رکی
ده‌ هات وچاقین وی زیق بوون.ده‌فی وی به‌ش بوو
،هیدی لیقین خوه‌ قه‌لقاندن وب ئارامی ژ خوه‌ ره‌
گوت، "ئه‌ها ئەفه‌ بوو ئەز ل به‌ندی!")) (ل1)

دەنگ و پەڤیڤین وی) (37). هەر هونەر مەندەکی دەستەهل دشیئ ئەفی تیکستی بکەتە ڤ کەڤالەک هونەری وەک چەوا هاتییه سالوخدان.

تیکهه لکرن و پیکهه گریدان و بکارهینانا ئەڤ جوړین رەنگ و پەیفان دت یکستی ئەفی کەڤالیدا هارمونییه کا ئەدەبی — هونەری بی بهخشییه . ئەو رەنگین کو دئەفی کەڤالیدا بکارهاتین پتر رەنگین ڤەبووی نه، کو ئەڤه ژى تایبەتمەندییه کا دیبا ریازا ریالیزما ئیمپرسیونیستی یه (38). بو نمونە:

((پورا وی یا زەر ل ههڤ ئالزی بوو و مینا پەردەیه کی ئەنیا وی داپوشی بوو. "چاقین وی ین شین ل بن دوو برهین مینا کەڤانان دیاردکرن، خەم و کوفانین دل پەژار تیدە خویا دکرن. " پەنتەلونهک شین ل بەربوو، ژ بەر کەڤناتی ب سەر رەنگی سپی ڤه دچوو. " پیلانڤهک فرهه یا رەنگ سپی ل پیمان بوو، کتەک ب قەیتان بوو و کتا دن ب تیلەک ئاسن هاتبوو شداندن.)) (ل4)

2- رەهەندی مروڤایەتی: رۆماننڤیس شیایه ئەو بەرژەنگین مروڤایەتی ئەوین بەری کیشانا کەڤالی و پشتی هاتییه ئافراندن بەرجەستەبکەت. و ئەڤه وەک ئیک ژ تایبەتمەندیین ریازا ریالیزما ئیمپرسیونیستی دەیتە زانین کو ب (وینە گرتنا جیهانا واقعیی ل سەر

هەر ل دەمی زامداری زاروکی جگاره فروش دیتی هەستین وی یین مروڤایەتی هاتنه لڤانندن و پیکولا وی ل سەر گرتنا وینە کی بو وی ، دەمان دەمدا ئەو شیا وینی کەڤالی خو ژینگریت. دەمی کەڤالی خو ب دوماهیك دئینیت ، ڤه گپر نیرینا وی بەرامبەر کەڤالی سالوخ ددەت و ئەڤ دیمەنه دەربیرینی ژ نیرینه کا مروڤایەتی دکەن :

((ل هندافی سەری وی ببوو دومان و ل کەڤالی خوە میژە دکر. سەر و چاقین وی تژی ئارەزو ببوون ، دجهی خوە دە کپ ببووب، هویربینی ل کاری خوئی هونەری دنیری.)) (ل3-4) ((وی کەڤالی تژی چاقین میرک هیفی و ئومیدکرن.)) (ل5) هەر وەسا د دیالۆگە کا دناڤهرا زامدار و باهوزی لدور هەمان کەڤالی ، ئەڤ رەهەندە ب جوانی دیاردبیت هەر ژ مەندەهوشییا باهوزی بگره [و ئاخفتنا دلی زامداری ژى گروڤهیه:

(("وا...! ئەڤ چ کەڤاله ؟" ب گاقین ئارام ب نک ڤه چوو، ل بەرانبەر سەکنی، ماتمایی بوو، هیدی لیڤین خوە ڤه لڤانندن وگوت، "ئەڤ دیمەنهک پر بالکیشە ، کا بیژە تە چەوان ئەڤه بدەست خستیه؟!").

وینئۆ خۆ، ده‌فئۆ وی ژ که‌یفان دا به‌ش دبیت و ب
که‌نیقه دبیتیت: ((هاهاا... ئه‌ری ئه‌فه
ئه‌زم.)) (37ل)

هه‌فرکیا که‌ژوی دگه‌ل ده‌وروبه‌رین وی هه‌ر
پشتی ئه‌فی که‌فالی ده‌ست پیدکه‌ت. ده‌می که‌فالی
خۆ د دکانا که‌فالانقه (عه‌مه‌ری که‌فال فروش) فه
دبیتی. ژبه‌رکو خودانی دکانی رازی نابیت بی پاره
کوپیا که‌فالی به‌ته که‌ژوی. که‌ژوی ژی پاری
کرپنا ئه‌وی نه‌بو، له‌ورا هه‌ولده‌ت ب هه‌ر
رپکه‌کا بیت ئه‌وی که‌فالی (خۆدی خۆ) ب ده‌ست
خۆفه‌ بینیت، چونکی وی وه‌سا هه‌زردکر کو که‌فال
ئه‌و بخۆ به‌وه‌کو دئه‌فان دیمه‌ناندا “
(ده‌مه‌کی که‌ژوی راهشت که‌فالی دا به‌ر
سینگی خوه‌ و مه‌شیا)) (51ل)

((سوز به‌ ئه‌ز ته‌ ب ده‌ست خوه‌فه‌ بینم)) (55ل)
ده‌می ژبه‌ر دزینا که‌فالی دکه‌فیته‌ زیندانی سهر
هه‌لویست و گوتنا خۆ بی رژده‌ و د به‌رسقا
ئه‌فسه‌ری دا دووپاتدکه‌ت و دبیتیت:
(“ئه‌و که‌فال بی منه‌..”
ته‌ کریه‌؟.

نا من نه‌ کریه‌، لی ئه‌و وینه‌ هه‌ر ئه‌زم”) (90ل)
4- ره‌هه‌ندی بازرگانی: ئه‌ؤ که‌فاله‌ ئیکه‌مین و
داوی که‌فالی زامداری بوو کو هاتیبه‌ فروتن
مژاری بهایی فروتن که‌فالی جگاره‌فروشی
مه‌نده‌هوشیه‌ک ئیخستبوو دناؤ خه‌لکی دا وبۆ

زامداریبه‌که‌کی فه‌گرنژی، ل سهر کورسی
دانیشت و گوت، “هه‌هه‌... ئه‌فه‌ راستیا وژدانا
مه‌یه‌.)) (6ل)

3- ره‌هه‌ندی ده‌روونی: که‌ژو ئه‌و زاروکی
جگاره‌فروش به‌ری کو وینئۆ وی ببیته‌ که‌فال
هه‌ست ب گرنگیا هه‌بوونا خۆ نه‌دکر، پشتی ب
رپکا شاشی (Tv) یه‌کی که‌فالی جگاره‌فروشی دبیتی
، ما مه‌نده‌هوش وئه‌ؤ دبیتنه‌ بۆ ئه‌گه‌ر کو ل هه‌می
جه‌ان ل خۆ بگه‌رپیت. وئه‌ؤ لیگه‌رپانه‌ ل خۆدی
خۆ (ره‌گه‌زه‌که‌ کو تایه‌مه‌ندیین که‌سی ئاخفتنکه‌ر
د تیکستی فه‌گپرانی دا ل سهر ئاستین جوراوجۆر و
جیاواز ده‌ست نیشان دکه‌ت چ ب رپکا زمانی
بیت یان کورژی دبیتی یان دیارکرنا هه‌فرکیا
دناقه‌ه‌را تاك و جفاکی دا) (40) بیت .

که‌ژوی دزانی کو جاره‌کا دی ل شاشی دی
ده‌رکه‌فیت، له‌وا ده‌می گه‌هشتیه‌ مال به‌له‌ز تیفی
هه‌لکر. رۆمانقیس ئه‌فی لیگه‌رپانا وی ل خۆ ب
رپکا ئاستی وی زمانی و ب کورژی دبیتا فه‌گپری
زانا فه‌دگپریت :

((ده‌مه‌کی جاردن وینه‌گر، و که‌فالی وی ل سهر
شاشا تیفی هاتن شوپاندن وب ده‌نگه‌ک بلند
قیریا، “هی... پیری ئه‌ؤ ئه‌زم!”)) (29ل)

هه‌روه‌سا ده‌می وینه‌بی که‌فالی خۆ د رۆژنامه‌کی
دا دبیتی، ئه‌ؤ هه‌سته‌ بۆ ئه‌گه‌ر، کو ئه‌وی رۆژنامی
ب دزیت و ده‌می دگه‌ل هه‌فالین خۆ سه‌حدکه‌ته‌

جوانیی یه و خودان هیژه کا مه‌عنه‌وییه، لی بازاری
بازرگانی و کرین و فروتنی هه‌لگری هیژه کا
ماددی یه، به‌لی هه‌روه‌ک گریماس ل وی باوه‌ری
دایه کول جیهانا نه‌فرۆ، هه‌ردوو واقعیه‌تن و
په‌یوه‌ندییا هه‌ردوو یان ب ریکا هنده‌ک ناقه‌ینکارا
خورت‌تر لیده‌یت⁽⁴²⁾. جیهانیییا کوفانی رۆماننقیس
نیژیکی هه‌را گریماسی یه کو نه‌فرۆ کارکرنا
هه‌ردوو یان (هونه‌ر، بازار) پیکفه، په‌یوه‌ندییه کا
ئیلزای و پیدقییه و نه‌کیماسییه. له‌ورا ده‌رسقا
زامداری دا دبیریت :

((هه‌لبه‌ت وه‌سانه، لی نه‌و نه‌ بهایی
ژیانییه، نه‌و بهایی هونه‌ری یه)) (ل 47)

نه‌نجام

لداویی گه‌هشتینه هنده‌ک نه‌نجامین گرنگ
لدور فه‌کولینی :

1- په‌یوه‌ندی و تیکه‌هلییا هه‌ردوو هونه‌رین (فه‌گیران
و وینه‌کیشانی) د رۆمانا جیهانیدا بو داویا سه‌دا
نوزدی فه‌دگه‌ریت. ریبازا ریالیزما ئیمپرسیونیستی
گرنگترین دیارده‌یا نه‌وی سه‌دی بو دناقه‌را
هونه‌رو نه‌ده‌بیاتی دا.

2- که‌قال وه‌ک فۆرمه‌کی هونه‌ری د رۆمانا ناخین
ده‌رسی دا ده‌سزه‌نگینییا که‌سایه‌تی
سه‌ره‌کییه، له‌ورا وه‌ک جو‌ری هه‌فتیکستی دکه‌فته
د خانا هه‌فتیکستییا خو‌دی دا.

نه‌گه‌ر کو چه‌ندین کویین وی بهینه‌چیکرن و
بکه‌فته دبازاریدا. زامدار ل ده‌ست پیکری بریارا
فروتنا وی نه‌دابوو، لی پشتی مژارا وی ب ریکا
پیشانگه‌ه و سازین راگه‌هاندنی و چاپه‌مینیان
مه‌زن دبیت، بو وی ژی باوه‌ری دروست دبیت،
ئاساییه به‌رامبه‌ر وی پاره‌ک ده‌ست بکه‌فیت، لی
پاشی په‌شیمان دبیت. نه‌فه‌چهنده د دیالوگه‌کا
دناقه‌را وی و کوفانی رۆماننقیس دا پتر دیاردبیت:
((من بهیستییه کوته، که‌قالی جگاره‌فروشی ب
بهاییه‌کی گران فروتیه نه‌وسا؟)).

"به‌لی، لی نه‌ز پوشتان بووم".
"چما؟"

هه‌ردوو نه‌نیشکین خوه‌ده‌یناتن سه‌ر می‌زی و
به‌رسقا، "هنه‌ک تشت نه‌ین فروتنی نه، ئانکو ژیان
ب چ تشتان نه‌ده‌یت کرین و نه‌ژی
فروتن!" (ل 47)

دشیین بیژین، زامدار وه‌ک لایه‌نگری تیؤرا هونه‌ر
بو ژیان دیتنا خو هه‌مبه‌ر هونه‌ری رادگه‌هینیت و
وه‌ک گه‌له‌ک هونه‌رمه‌ندین ئیمپرسیونیست، کو
گه‌له‌ک به‌ره‌مین نافوده‌نگین وان دژیا نا وندا
نه‌هاتنه نیاسین، چونکی خو ژ پیکه‌هی بازار و
بازرگانیی دویر ئیخستبوون⁽⁴¹⁾.

بها دانان لسه‌ر کاری هونه‌ری نه‌کیماسییه
راسته چ یه‌که‌یه‌کا نه‌ندازه‌یی به‌رامبه‌ر داهینانین
هونه‌ری نینه، چونکی هونه‌ر سامانی هه‌ست و

(8) دلیله زغودی (2016): "تراسل الفنون فی کتابات واسینی الاعرج الروائیه" مجله مقالید، عدد (11)، ص 112.

(9) دیوسف و غلیسی (2008): اشکالیة المصطلح فی الخطاب النقدي العربي الجدید، الدار العربیة للعلوم ناشرون، ط (1) بیروت، ص 391.

(10) مارک انجینو (1987): مفهوم التناص فی الخکاب النقدي الجدید، مقال منشور چمن کتاب (فی اصول الخکاب النقدي الجدید)، ترجمه و تقدیم: احمد المدینی، دارالشوون الپقافیه العامه، گ (1)، بغداد، ص 102.

(11) مهدی پور رجائیان، بهروز سهیلی اصفهانی (1396): "تلفیق ادبیات با نقاشی به شیوه مارسل پروست، مگالعه پیوند ادبیات با نقاشی در رمان جستجوی زمان از دست رفته با تاکید بر مجلد گراف خانه سوان"، مجله پژوهش ادبیات معاصر جهان، دوره، شماره (1)، ص 222.

(12) مارک انجینو، ژیدهری بهری، ص 69.

(13) بنیره: پ. ی. د. نه جم خالد نه لوهنی (2012): جوړه‌کانی ده‌قناویژان له رومانی (پینجه‌مین کتیب) ی جه بارجه مال غه‌ریب- دا لیکولینه‌وه‌یه‌کی (تیوری-پراکتیکی) یه، چاپخانه‌ی ه‌مال، سلیمان، ل 48.

(14) ژیدهری بهری، ل 133.

(15) منیر عسگر نژاد، د. محمد علی گزشتی (1394): "هنر ادبی و ادبیات هنری"، مجله علوم ادبی، سال 4، شماره 6، ص 215-216.

(16) نومید سه‌گقان (2016): ناخین دهرزی (رومان)، چ (1)، چاپخانه رینما، سلیمان. نه ورسته و په‌راگرافین ده‌کولینیدا مفا ژئ هاتینه و هرگرتن لاپه‌ریژان وان ب ره‌خقه هاتینه نقیسن.

(17) ولات محمد (2007): دلالات النص الاخر فی عالم جبرا ابراهیم جبرا الروائی، الهیئه العامه السوریه للکتاب، دمشق، ص 42.

(18) دیوسف و غلیسی، ژیدهری بهری، ص 394.

(19) سعید قطن (2008): انفتاح النص الروائی، المركز الثقافي العربي، ط (3)،

الدار البیضا، ص 96-97

(20) بنیره: ا- سعید قطن، ه‌مان

3- هه‌رکه‌قاله‌ک د رومان ناخین دهرزی دا د دؤخ و دهمه‌کی تاییه‌ت دا هاتییه ئافراندن، که‌واته هه‌ر ئیک ژ وان چیرۆکه‌ک و گوتاره‌کا نه‌ده‌بییا تاییه‌ت هه‌یه.

4- که‌قالی جگاره‌ فروشی وه‌ک دوماهییک که‌قال رو‌له‌کی سه‌ره‌کی و ته‌وه‌ری دناؤ رومانی دا دگپیت، چونکی بوویه نه‌گه‌ری نیاسین و به‌رچا فکرنا ره‌ه‌ندین چیرۆکین که‌قالین (دلپ، مه‌باؤ و ژنکا بچووک ل به‌ر سینگی) بو که‌سایه‌تیین دناؤ رومانی و خوانده‌قانی ژ دهرقه.

په‌راویژ

(1) مه‌ری زیبایی، افضل و پوقی (1390): "هم کنشی ادبیات و نقاشی در قرن نوزده فرانسه بانگهی به رمان مانت سالمون برادران گنکور"، مجله پژوهشی ادبیات معاصر جهان، شماره 62، ص 58.

(2) ایلمیرا دادور (1392): "هم پوشانی ناتورالیسم در ادبیات و امپرسیونیسم در هنر"، مجله ادبیات تگبیقی (فرهنگستان زبان و ادب فارسی) (پیاپی 7)، ص 46.

(3) رنه و لک، اوستین وارن (1390): تقریه ادبیات، ترجمه: چیاو موحد و پرویز مهاجر، تهران، ص 143.

(4) بنیره: ا- د. فرهاد (2006): ریپازه نه‌ده‌بییه‌کان (تویژینه‌وه و وه‌رگیران له فهره‌نسییه‌وه، چ (2)، چاپخانه‌ی مناره هه‌ولیر. ب- ایلمیرا دادور، ژیدهری بهری.

(5) ایلمیرا دادور، ژیدهری بهری، ص 57.

(6) مه‌ری زیبایی، افچل و پوقی، ژیدهری بهری، ص 58.

(7) ه‌مان ژیدهر، ص 59.

(36) زينب فرغلي (1434): علم الجمال النظرية والممارسة، مكتبة المتنبي الدمام، ص 51.
(37) ايلميرا دادور، ژېدهرې بهرې، ص 49.
(38) جابر عصفور (1992): الصورة الفنية في التراپ النقد والبلاغ عند العرب، گ (3)، المركز الپقافى العرب، بيروت، ص 285.
(39) ايلميرا دادور، ژېدهرې بهرې، ص 49.
(40) هه مان ژېدهر، هه مان لاپه ر.
(41) خليصة برينيس (2016-2017): البعد النفسي في رواية عروس المطر ل بثينة العيسى، رسالة ماجستير، جامعة محمد خيضر، كلية الاداب واللغات، بسكرة، جزائر، ص 13.
(42) صديقة احمديان باغبادراني، عفت السادات افضل طوسي ومنصور حسامي كرمانى (1393): "نقش تعاملي هنر، تجارت و ثايطاة هاي موثرا منظر نشانة شناسي"، مجلة باغ نظر، شماره 31، سال يازدهم، ص 58.
(43) هه مان ژېدهر، ص 58-59.

ژېدهر

ا- په رتوك

* بزمانى كوردى

-: نوميد سه گفان (2016): ناخين دهرزى (رومان)،

چ (1)، چاپخانا رينما، سليمانى.

-د. فرهاد (2006): ريبازه نه ده بيه كان (تويژينه وه و وه رگيران له فهره نسيه وه، چ (2)، چاپخانه ي مناره هه ولير.

-پ.ى. د. نه جم خالد نه لوه نى (2012): جوړه كانى ده قئاويزان له رومانى (بينجه مين كتيب) ي جه بار جه مال غه ريب-دا ليكولينه وه به كى (تيورى-پراكتيكي) يه، چاپخانه ي كه مال، سليمانى.

-نزار سه لمان طاهر نورمانى (2009): ناخونيشان وه كو ناسناما تيكستى هوزانن، هوزانين محسن قوجانى وه كو نمونه، چاپخانا هاوار، دهوك.

* بزمانى عه ره بى:

- احمد مرشد (2005): البنيه والدلاله فى روايات نصرالله، گ (1)، دارفارس، بيروت، لبنان.

ژېدهر، هه مان لاپه ر.

ب- ولات محمد، ژېدهرې بهرې، ص 41.

(21) سعيد يقطين، ژېدهرې بهرې، ص 96.

(22) ولات محمد، ژېدهرې بهرې، ص 62.

(23) ايلميرا دادور، ژېدهرې بهرې، ص 49.

(24) (24) د. خالد حسين (2007): فى نظرية

العنوان (مغامرة تاويلية فى شوون العتبة النصية)، مصدر التكوين للتاليف والترجمة والنشر، دمشق، ص 82.

(25) بنيره: نزار سه لمان طاهر نورمانى (2009):

ناخونيشان وه كو ناسناما تيكستى هوزانن، هوزانين

محسن قوجانى وه كو نمونه، چاپخانا هاوار، دهوك، ل 109-108.

(26) هه مان ژېدهر، ل 93.

(27) مهري زيبايى، افضل وپوقى، ژېدهرې بهرې، ص 58.

(28) مهدي پورچائيان، بهروز سهيلي اصفهانى، ژېدهرې بهرې، ص 241.

(29) كارن هورناى (1364): تجاذهاي درونى ما، ترجمه:

محمد جعفر مصفا با مقدمه. خواجه نورى، چ (5)، چاپخانه گلشن، تهران، ص 159.

(30) رچا حيدرى فرد: "خودكشى در سنين نوجوانى، علل وعوامل و راههاى پيشگيرى. بنيره سايتن:

www.ensani.ir/storge/Filles2 (31) 01012

(32) د. به درخان سندی (2002): المجتمع الكردى فى المنقور الاستشراقى، دارناراس للبعثه والنشر، اربيل، ص 31.

(33) بنيره: كريبع نسيمه (2007-2008): توظيف الفنون فى رواية ذاكرة الجسد ل احلام مستغامى، رسالة ماجستير، جامعة محمد خيضر، كلية الاداب والعلوم الاجتماعية و الانسانية، بسكرة، جزائر، ص 4.

(34) سميه سليمان الشوابكه (2015): الزمن النفسى فى روايه السجن السياسى (تلك العتمه الباهره) انموذجا، مجله العلوم الانسانية والاجتماعية، المجلد 42، عدد 3، ص 785.

(35) احمد مرشد (2005): البنيه والدلاله فى روايات نصرالله ط (1)، دارفارس، بيروت، لبنان، ص 68.

ماجستير، جامعة محمد خيضر، كلية الاداب
والعلوم الاجتماعية و الانسانية، بسكرة، جزائر.
بنيته سايتي:

thesis.univ-biskra.dz.2109

ج-قه كولينين نه كاديمي دگوفاراندا: * بزمانی فارسی:

- ايلميرا دادور (1392): "هم پوشانی ناتوراليسم در
ادبيات وامپرسیونيستم درهنر"، مجلة ادبيات
تطبيقي (فرهنگستان زبان و ادب
فارسی) (پياپی 7).

- صديقه احمدیان باغبادرانی، عفت السادات افچل
گوسی و منصور حسامی
كرمانی (1393): "نقش تعاملی هنر، تجارت
و پايگاه های موير از منقر نشانه شناسی"، مجله
باغ نقر، شماره 31، سال يازدهم.

- منير عسگر نژاد، د. محمد علی گزشتی (1394):
"هنر ادبی و ادبيات هنری"، مجله علوم
ادبی، سال 4، شماره 6.

- مهدی پور رجائيان، بهروز سهيلي
اصفهانى (1396): "تلفیق ادبيات با نقاشی به
شيوه مارسل پروست، مگالعه بيوناد ادبيات با
نقاشی در رمان جستجوی زمان از دست رفته با
تاكيد بر مجلد غرف خانه سوان"، مجله پژوهش
ادبيات معاصر جهان، دوره، شماره (1).

- مهري زيبايی، افضل و پوقی (1390): "هم کنشی
ادبيات و نقاشی در قرن نوزده فرانسه بانگاہی
به رمان مانت سالمون برادران گنکور"، مجله
پژوهشی ادبيات معاصر جهان، شماره 62.

* بزمانی عه ره بی:

- دلیله زغودي (2016): "تراسل الفنون في كتابات
واسيني الاعرج الروائية" مجلة
مقاليد، عدد (11).

- سمیه سليمان الشوابكة (2015): الزمن النفسي في
رواية السجن السياسي (تلك العتمة
الباهرة) انموذجاً، مجلة العلوم الانسانية
والاجتماعية، المجلد 42، عدد 3.

د- گوتار:

د. به درخان سندی (2002): المجتمع الكردي في
المنظور الاستشراقي، دارناراس للطباعة
والنشر، اربيل.

- جابرعصفور (1992): الصورة الفنية في التراپ النقد
و البلاغه عند العرب، گ (3)، المركز الثقافي
العرب، بيروت.

- د. خالد حسين (2007): في نظريه العنوان (مغامره
تاويليه في شوون العتبه النصيه)، مصدر التكوين
للتأليف والترجمة والنشر، دمشق.

- زينب فرغلي (1434): علم الجمال النظرية
و الممارسة، مكتبة المتنبي، الدمام.

- سعيد يقطين (2008): انفتاح النص الروائي، المركز
الثقافي العربي، ط (3)، الدار البيضاء.

- مارك انجينو (1997): مفهوم التناص في الخطاب
النقدي الجديد، مقال منشور ضمن كتاب (في
اصول الخطاب النقدي الجديد)، ترجمة
وتقديم: احمد المدني، دارالشوون الثقافية
العامة، ط (1)، بغداد.

- ولات محمد (2007): دلالات النص الاخر في عالم
جبرا ابراهيم جبرا الروائي، الهيئة العامة
السورية للكتاب، دمشق.

- يوسف و غليسي (2008): اشكالية المصطلح في
الخطاب النقدي العربي الجديد، الدار العربية
للعلوم ناشرون، ط (1)، بيروت.

* بزمانی فارسی:

- رنه ولك، اوستين وارن (1390): نظريه ادبيات،
ترجمه: چياو موحد و پرويز مهاجر، تهران.

- كارن هورناي (1364): تجادهای درونی ما، ترجمه:
محمد جعفر مصفا با مقدمه. خواجه نوری،
چ (5)، چاپخانه گلشن، تهران.

ب- نامين نه كاديمي (رسائل جامعیه):

- خليفه برينيس (2016-2017): البعد النفسي في
روايه عروس المگر ل بيينه العيسى، رساله
ماجستير، جامعه محمد خيچر، كلية الاداب
واللغات، بسكرة، جزائر.

بنيته سايتي:

dspace.univ-biskra.dz.8080"

- كريبع نسيمه (2007-2008): توظيف الفنون في
رواية ذاكرة الجسد ل احلام مستغانمي، رسالة

رچا حيدري فرد: "خودكشي در سنين نوجواني، علل -
وعوامل و راههای پيشگيري. بنيره سايتي
www.ensani.ir>storge>Files>201012

الخلاصة

الفن بشكل عام والادبيات بشكل خاص الهام طبيعي، مصدرها الشعور و روح البشر. علاقتها مع بعض في مساحة واحدة، خلط و تكييف شكلان التي تعتبر من ناحية علوم الجمال والسيميولوجي ابداع مثالي وقصد الكاتب من هذه العملية زيادة التوضيح و تجسيد الفكر و عرضه. الدراسة حول هذه العلاقة بشكل اكايمي وتطبيقي في الادب العالمي يرجع الى نهاية القرن التاسع عشر.
الراوي في رواية (ناخين ده رزي) استطاع عن طريق سرد ادبي-فني تجسيد لوحات الشخصية الاساسية في نصوص متنوعة، من اجل توضيح وتحليل تاثير الابعاد الابداعية للوحات على الشخصيات.

ABSTRACT

Art in general and literature in particular is a natural inspiration. Sense and human spirit are their source. The relationship of both literature and art in one space is mixing and adapting the problems that are considered in terms of beauty science signals as perfect creativity.

The intention of the writer of this process is to further clarify and reflect the thought and its purpose. The study of this relationship in an academic and applied way in the literature dates back to the end of the Nineteenth century.

The narrator in the novel of (Naxen derizi), through a literary –artistic narrative, can embody the main character paintings in various texts in order to explain and analyze the effect of the creative dimensions of the paintings on the characters.